

ONS LEVEN, studentenblad te Leuven, orgaan

van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV).

Toen de Vlaamse studenten te Leuven tijdens het academiejaar 1887-'88 in verscheidene Waalse studentenblaadjes heftig aangevallen werden, omdat zij tweetaligheid in de Société Générale des Etudiants vroegen, vatte Adelfons Henderickx, student in de rechten, het plan op een blad uit te geven om de Vlaamse belangen te verdedigen. Tijdens de zomervakantie bereidde hij heel alleen het eerste nummer voor van een studentenblad dat op 15 oktober 1888 verscheen onder de titel *Ons Leven*. Het had het uiterlijk van een krantje, was circa 27 cm hoog en 17 cm breed, kostte 10 centiem per nummer of 2 frank per jaar en zou om de veertien dagen verschijnen. In zijn Voorwoord schreef Henderickx: „Onze strekking is hierin uitgedrukt: Wij zijn Kristenen, Nederlanders, Volksjongens, Studenten!“. Het eerste nummer, dat in 300 exemplaren gedrukt werd, liep op een financieel fiasco uit. Het tweede nummer werd voorbereid door een ploeg waartoe Hendrik Priem, Aloïs van de Vyvere, André Sermon, Jozef Verachtert, Frans Meeus en Leo Bruyninckx behoorden, alsook twee geestelijke studenten, Jozef Sencie en Edward Luytgaerens. Er volgden nieuwe financiële moeilijkheden die overwonnen werden door de werving van abonnees en een toelage van de Nederduitsche Bond te Antwerpen. Op het einde van het eerste bestaansjaar kon de redactie schrijven: „Ons doel is bereikt: wij hebben een tolk gesticht voor de moedige Vlaamsche jongelingschap van Leuven. Waar de Fransche taal overheerschend was, hebben wij onze taal geschreven, onze taal doen klinken“.

Ons Leven is van zijn ontstaan af een trouwe weerspiegeling geweest van het Vlaams studentenleven te Leuven. Naast verslagen en mededelingen van de Vlaamse studentenverenigingen bevatten de tot heden verschenen 86 jaargangen artikelen over de Vlaamse strijd, meestal in verband met de problemen en de gebeurtenissen van het ogenblik, bijdragen over letterkundige, artistieke, culturele en sociale onderwerpen, verzen en prozastukjes van studenten en talrijke bladzijden studentikoze humor, verlucht met tekeningen en karikaturen. De protesten tegen bepaalde maatregelen van de geestelijke en de academische overheid en de polemieken met de Waalse studentenbladen belichten een bijzonder aspect van de strijd der Leuvense studenten. Zoals in de meeste studentenbladen is de toon meestal scherp en opstandig, soms ietwat overmoedig. De redactie moest op verscheidene tijdstippen schuilgaan achter de anonimiteit en de strijdartikelen zijn, althans tot 1914, meestal met een schuilnaam ondertekend. *Ons Leven* heeft een belangrijke rol gespeeld in het aanwakkeren van het Vlaams bewustzijn bij de universitaire jeugd; tussen de twee wereldoorlogen heeft het in sterke mate bijgedragen tot het verbreiden van de Vlaams-nationale gedachte. Het bracht een nieuw genre, de studentikoze literatuur, met geestige stukjes in dicht en proza, waarvan er verscheidene op muziek gezet werden, zoals *Jan Rolder en Mijn pijpen* van Maurits Boucquey, het eerste door Karel Mestdagh, het tweede door August de Boeck, en *Champagne van August Cuppens*, *Schachtenliefde* van Jan Lindemans en *Brief van een schacht* van Jan Valvekens, alle drie door Emiel Hulle-

broeck. Tot de schilpering van typische toestanden en figuren uit de Leuvense studentenwereld horen ook de Excellente Chronycke, opgesteld door De drie Tamboers, en het jaarlijks Levenum Nostrum-nummer met karikaturen en humoristische teksten. Een blijvende documentaire waarde hebben de nummers, gewijd aan Vlaamse professoren, voor-
mannen en kunstenaars, alsook de speciale nummers waarin politieke, letterkundige, culturele en sociale onderwerpen uitvoerig behandeld worden. Onder de studenten die tijdens de periode van de stichting tot 1914, veelal onder schuilnamen, aan Ons Leven meegewerkt hebben, zijn er verscheidene die na hun studie een belangrijke plaats in het politieke of culturele leven hebben ingenomen, zij het in verschillende kampen, zoals Adelfons Henderickx, Aloïs van de Vyvere, Karel Heynderickx, Reimond Speleers, Lodewijk Dosfel, Juul Grietens, Leo van Puyvelde, Frans van Cauwelaert, Ernest Claes, Leo van der Essen, Jan Lindemans, Jef Arras, Juul Spinzemaille, August van Cauwelaert, Hendrik Borginon, Filip de Pillecyn. Beken-
de letterkundigen onder wie Guido Gezelle, Jan Bols, Pol de Mont, Eugeen van Oye, Hilda Ram, René de Clercq, Karel van de Woestijne, zonden gedichten in. Opmerkelijke studentieke verzen schreef Omer K. de Laey, onder de schuilnaam Alta Leda (hij was van Hoogdele), in de jaren 1896 en volgende. Ernest Claes publiceerde de eerste hoofdstukken van De Witte van het nummer van 13 november 1908 af.

Ons Leven werd zowel naar vorm als naar inhoud op een hoger peil gebracht door Jef vanden Eynde; met ingang van Driekoningen 1906 verscheen het niet langer in de gedaante van een krant, maar als

tijdschrift, met een omslag, waarop een romantische tekening van Alfred van Neste in vierkleurendruk. In 1909 ontwierp Joe English, die als tekenaar aan Ons Leven medewerkte, een nieuw omslag: het „feestkleed” werd door een „strijdkleed” vervangen (Ons Leven, 10 november 1909). In het nummer van 23 februari 1910 verscheen een artikel getiteld De Ukaze, waarin een bericht van de academische overheid gekritiseerd werd. Ernest Claes, die toen hoofdredacteur was, ontsnapte ternauwernood aan de uitsluiting van de universiteit en de academische overheid verbood de studenten op straffe van wegzending elke medewerking aan Ons Leven. Het blad bleef evenwel regelmatig verschijnen. In 1917 werd bij de Vlaamische Boekenhalle te Leiden het Oorlogsnummer Ons Leven - Hoogstudent op den IJzer uitgegeven. Het bevatte in memoriams voor de gesneuvelde studenten, onder wie Firmin Deprez, en bijdragen, ondertekend door Frans van Cauwelaert, Filip de Pillecyn, Frans Daels, August Laporta, Joris van Severen, Alfons van de Perre, Jozef de Cock, Adiel Debuckelaere, Godfried Pèrsyn, Hendrik Borgnon, August van Cauwelaert, Ernest Claes en anderen en was verlucht met tekeningen van Joe English. Het eerste nummer na de oorlog verscheen op 4 februari 1919.

Ons Leven, dat van 1919 tot '22 het orgaan was van het Algemeen Vlaamsch Hoogstudentenverbond (AVHV) en dus niet meer van het KVHV-Leuven alleen, ging spoedig een Vlaams-radicalen koers en publiceerde scherpe artikelen van Dries Devos en Jeroom Leuridan. Tijdens het conflict tussen de academische overheid en het KVHV in de jaren 1924 en '25 speelde Ons Leven, dat ver-

Redactie van Ons Leven tussen 1896 en 1900. Zittend van links naar rechts : O.K. de Laey, J. vanden Eynde, Smets, H. Baels, H. Aikens. Staand van links naar rechts : Ghyoot, Boonen, F. Mets, L. Dorsel.

Ons Leven Hoogstudent

op den yzer.

 oorlogsnummer

klaarde „de katakomben in te trekken”, een belangrijke rol; het bewerkte de solidariteit van de strijdende studentengemeenschap, wakkerde het verzet aan en toonde door zijn objectief relaas van de feiten de diepere grond van het conflict aan: het opzet van de overheid om het wassend nationalisme bij de Vlaamse studenten jeugd in te dijken. Paul Beeckman, Tony Herbert en Gerard Romsee voerden toen de pen. In het nummer van 27 januari 1927 verscheen een niet-ondertekende bijdrage van Cyriel Verschaeve onder de kop Aan de Vlaamsche Jeugd te Leuven, waarin de schrijver betoogde: „Vlaamsche jongelingen, uw opstand tegen het gezag in dit geval was, is en blijft plicht!”. Het nummer van 14 december 1927 bracht een artikel van Marnix Gijsen over de „arrivisten”, dat aanleiding gaf tot het publiceren in Jong Dietschland door Floris Coutele van het Dagboek van een arrivist. Op 17 maart 1929 gaf Ons Leven een Bormsnummer uit, dat sensatie verwekte. Het pracht nummer van 19 maart 1932, gedrukt ter gelegenheid van het 17de Dietsch Studentencongres en het 30-jarig bestaan van het KVHV bevatte o.m. een overzicht van de Groot-Nederlandse Studentencongressen. In oktober 1932 werd begonnen met de uitgave van Ons Leven's Wekelijksch Bulletin en van 1933-'34 tot 1938-'39 verscheen Ons Leven als weekblad. Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan stelde Marcel Reynders in 1938 een lijvig jubileumnummer samen, dat behalve een historisch overzicht talrijke uittreksels en illustraties uit vroegere nummers bevatte.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Ons Leven het orgaan van de Vereniging der Vlaamse Studenten (VVS). De hoofdredactie was te Gent gevestigd en er werden afzonderlijke nummers of bijlagen uitgegeven voor Leuven, Gent en Brussel; de ondertitel luidde eind 1940 Maandschrift der Vlaamse Studenten, het jaar daarna Tijdschrift der Dietsche Studentenschap aan de Universiteiten en Hoogere Scholen in Vlaanderen; dit laatste werd

in 1941 Zuid-Nederland. De Groot-Nederlandse strekking van het blad ergerde de Duitse bezetter en na 1942 werd het onder voorwendsel van papierschaarste verboden. Na de oorlog werd *Ons Leven* van zijn herverschijnen in december 1944 af opnieuw de tolk van de Vlaamsgezinde studenten te Leuven, waarvan het de evoluerende geestgesteldheid inzake politieke opvattingen, menselijke problemen en strijdobjecten weerspiegelde: houding tegenover België, collaboratie en repressie, amnestie, Vlaamse eisen te Leuven en in het land, federalisme, sociaal-economische problemen, en in de jaren van 1960-'70: democratisering, mede-beheer, studentensyndicalisme, progressistische hervormingen, seksualiteit. Ook de ideologische twisten in de studentenwereld zelf vonden hun neerslag in het blad. Revolutionaire artikelen verschenen o.m. in de periodes van de z.g. Fosty-bedeavaart naar Diksmuide (1953), de Wet-Collard (1955) en de splitsing van de Leuvense Universiteit (1962 en volgende jaren). Tussen de jaren 1950 en '70 werden talrijke speciale nummers uitgegeven. Acht literatuurnummers brachten poëtische experimenten van de jongste studentengeneratie; Rodenbach, Verschaeve, Jef vanden Eynde werden herdacht en Ernest Claes werd gevierd; Vlaamse problemen werden belicht in nummers, gewijd aan Amnestie, Federalisme, Brussel, de Grondwetsherziening. Enige deining verwekte het speciale nummer Hoogleraren, onze trots en onze ontgoocheling (17 mei 1962), een aanval op met name genoemde professoren die in het Nederlands doceerden doch buiten de collegezaal Frans spraken. Studies als Het probleem Algerije en Benelux-, Europa- en Zuid-Afrika-nummers wijzen op een verruiming van de belangstelling, evenals de uitgaven, getiteld Onze Vlaamse arbeiders, Democratisering van het onderwijs, Studentensyndicalisme, Economische democratie, Universitaire expansie. *Ons Leven* is het oudste studentenblad in het Nederlands taalgebied.

LITERATUUR: *Ons Leven*, Feestnummer 1888-1898; - 1888-1903. Een Kijkje in het Lovensch Studentenblad *Ons Leven*; - A. van Cauwelaert, Een Kijkje in *Ons Leven* 1903-1913, in *Ons Leven* (7 maart 1913); - S. Leurs, Een Kijkje in *Ons Leven* 1913-1923, in *Ons Leven* (19 april 1923); - M. Reynders, Een halve Eeuw. 1888-1938, in *Ons Leven* (12 februari 1938); - de Lustrumnummers om de vijf jaar verschenen met ingang van 1908 en inzonderheid de speciale nummers *Ons Leven* 1888-1953 (1 mei 1954) en *Ons Leven* 1888-1963 (6 december 1963); - lijst van de hoofdredacteurs in *Studentencodex* (uitgave KVHV-Leuven, 1956); - E. Claes, *Leuven: o dagen, schone dagen* (1958, hoofdstuk IV); - J. Smeesters, *Het Leuvens studentenblad „Ons Leven” en de Vlaamse en sociale bewegingen 1888-1914* (licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1959); - H. Geens, *Het letterkundig en cultureel leven te Leuven tussen 1900 en 1910* (licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1960); - G. Debucquoy, *Leuvense Studententijdschriften 1839-1960*, in *Nederlandse Volkskundige Bibliografie* (1975, ter perse).

MON DE GOEYSE